

oorspronkelijk te behartigen had, zich daartoe onbekwaam verklaarde, plaats voor den oorveeg van den buitenstaander?

En vertrouwen in hoofdbestuur en Maatschappij? Moet ik hier uitweiden over de onverkwikkelijke gevolgen, voor het afdeulingsleven door de minderheidspositie der specialisten teweeggebracht bij behandeling van ziekenfondskwesties? Neen, ik geloof, dat prof. KOUWER, die thans als hoofdbestuurder stellig wel de gelegenheid zal aangrijpen om zich in de desbetreffende archiefstukken — enquête-lijsten enz. — te oriënteren, bij nader inzien wel tot de meening zal geraken, dat, bij gebreke aan initiatief in de organen der Maatschappij, de tijden rijp waren voor een actie der specialisten. Zelfs ten huidigen dage is door de Maatschappij, die toch zoo gaarne op de medische ethiek in haar programma wijst, de misstand nog niet gebrandmerkt, dat in tal van fondsen de huisarts, direct of indirect, onvermijdelijke specialistische hulp betaalt, een misstand, die de Maatschappij zelfs aangewreven wordt door ziekenfondsen, welke zeer goed beseffen, dat, met het oog op de geneeskundige verzorging, voor den huisarts onder geen omstandigheid geldelijk belang van invloed mag zijn, mag kunnen zijn, op het trekken van de grenzen voor de noodzakelijkheid van specialistische hulp. Ik zal mij tot dit ééne voorbeeld bepalen, dat dan toch wel aantoonst, hoe in de verlangens der specialisten niet alles kortweg onredelijk is.

Voor het overige wekt het verbazing, prof. KOUWER — een der voormannen van een particuliere actie tegen een met op één na algemeene stemmen door het parlement der Maatschappij genomen besluit — het verwijt van wantrouwen in de algemeene vergadering tot de specialisten te hooren richten.

In het bovenstaande gaat het niet om kwesties als die van vertegenwoordiging der organisaties in het hoofdbestuur. Voor zakelijke critiek op dergelijke ingrijpende hervormingen zullen ook de specialisten niet en bloc onvatbaar zijn, en ik persoonlijk wil gaarne toegeven, dat ik in menig opzicht mede kan gaan met hen, die gevaarlijk verkeerde koppelingen ontwaren in het schakelbord der Maatschappij. Maar men werpe, wrokkend tegen „de specialisten”, toch niet met het badwater het kind in het riool! Ook niet in den vorm van een les aan „een groot deel der specialisten van de jongere garde”, voor wie een „verduidelijking” „niet overbodig schijnt”.

Over hetgeen in prof. KOUWER's verduidelijking aanknooppingspunten biedt voor een discussie, heb ik gemeend in het kort een en ander in het midden te moeten brengen. De „welgemoedheid”, waarmede prof. KOUWER de uitdrukking „onbehoorlijk” terugneemt voor „onkiesch”, ga ik evenwel liever zonder commentaar voorbij.

Delft, 9 Maart 1919.

J. G. SCHNITZLER.

III.

Het jongste ingezonden stuk van collega HAMAKER ving aan met een aangename verrassing. De schildering van ons vakorganisatiestreven was in zijn eerste artikel van dien aard, dat ik daarin zag het mooiste, wat er te bereiken is. Men spreekt dan van een modelbeeld, een ideaal. Zulk een ideaal is meestal (niet altijd, zooals HAMAKER meent) iets in de verte, iets van de toekomst. Wij, gelukkige geneeskundigen van het jaar 1919, hebben het voorrecht datgene, wat ons als een ideaal voorkwam, reeds aanwezig te vinden in den bestaanden toestand. Zoo vertelt ons HAMAKER. Wij zouden gejuicht hebben, indien de verdere lezing ons niet ontuchtend had. Daar hooren wij: „Hij (n.l. HERTZBERGER) beweert, dat ik betoog, dat onze vakactie geheel altruïstisch is en ook al zouden wij volgens het ideaal van HAMAKER voor onze vakbelangen willen en kunnen opkomen ten voordeele van anderen¹⁾. Waar hij dit vandaan haalt, is mij volkomen onduidelijk, want het staat heusch niet in mijn stukje.” Ziedaar de ontuchtering. Ik meende het zoo duidelijk in het eerste stukje gelezen te hebben. Daar staat toch: „Dan zou hij weten, dat bij dat alles (n.l. de ziekenfondsactie) het stoffelijke belang van den geneesheer nog steeds op den achtergrond staat”²⁾. Mij dunkt,

1) Cursiveering van HAMAKER.

2) Cursiveering van mij.

altruïstischer kan een vakbeweging wel niet zijn. Als onze eigen stoffelijke belangen op den achtergrond staan, komen wij dan niet op ten voordeele van anderen?

Als HAMAKER deze aanhaling vergelijkt met zijn laatste ontboezeming, zal hij, denk ik, tot de erkenning komen, dat hij, op zijn zachtst gezegd, den eersten keer niet al te duidelijk is geweest, of misschien toen toch nog den toestand gezien heeft, zooals hij dien graag wilde hebben en niet zooals die is?

Ik ken evengoed als HAMAKER de goede zijden van ons werk op ziekenfondsgebied. Ik heb, waar mogelijk, ook naar krachten er aan meegeholpen. Al huldig ik misschien hier en daar een andere opvatting dan het bestuur der C. O. of C. V., ik ben niet minder dan zij overtuigd, dat voor de behartiging der gemeenschappelijke belangen van de geneesheeren, zeer zeker waar het ziekenfondsen raakt, organisatie noodzakelijk is. Dat is iets, wat door niemand bestreden wordt. Maar dat is hier niet de vraag. Het is de vraag, hoe onze Maatschappij het prestige kan behouden, dat zij verworven heeft zoowel naar binnen als naar buiten. Hierbij kunnen wij niet volstaan met een redeneering, waaruit moet blijken, dat wij schijnbaar voor de eigen beurs, doch in werkelijkheid voor de belangen der groote maatschappij opkomen. Dat beweert iedere vakorganisatie. Laat HAMAKER maar eens opletten, hoe in vergaderingen, congressen en parlementen altijd maar door betoogd wordt, dat de vakactie van onderwijzers, van spoorwegmensen, van gemeentewerklieden, enz., inderdaad geschiedt ter wille van het algemeen belang. Het wordt zóó vaak herhaald, dat de belanghebbende volgelingen het ten slotte ook gelooven.

Laat onze Maatschappij nu niet gaan in de paden der andere vakorganisaties. Laat onze vakactie, hoe sterk zij ook worde, *in werkelijkheid zich onderwerpen*, vrijwillig zich onderdanig verklaren aan het hogere belang. Er blijve een maatschappij van geneeskunst met altruïstisch karakter en mede ter wille van de vakbelangen moet onze Maatschappij blijven zooals zij was. Haar kracht naar buiten — en het bleek reeds ook naar binnen — moet onverbiddelijk verzwakken, zoodra wij als hoofdprogramma hebben de vakorganisatie. Dat het zoo is, kan bezwaarlijk ontkend worden, als vakvertegenwoordigers een overwegende plaats in het hoofdbestuur innemen.

HAMAKER besluit met een ontboezeming over de houding tegenover het oordeel van de buitenwereld, een ontboezeming, die uitgelokt schijnt door den invloed, den z. i. te grooten invloed, dien ik op ons handelen zou willen toekennen aan de meening der buitenwereld. Ik kan hem verzekeren, dat hij in dit opzicht gerust kan zijn. Ik heb nooit vrees gekoesterd voor het oordeel van „men” en doe het nog niet. Ik weet trouwens niet, waar iets van die vrees in mijn vorig artikel bleek. De afstraffing van HAMAKER heb ik dus, voor zoover ik mij bewust ben, niet verdiend. Toch heb ik dat slot met genoegen gelezen, want beter verdediging tegen de aanvallen, die het tegenwoordig hoofdbestuur en de actie KOUWER c. s. moeten verduren, kan bezwaarlijk gevonden worden. Laat mij slechts HAMAKER's woorden herhalen: „Wij mogen niet onverschillig er voor zijn, wat de buitenwereld van ons zegt, doch mogen daarin niet verder gaan, dan dat het ons prikkelt tot een vernieuwd eerlijk zelfonderzoek. Is de uitslag hiervan gunstig, dan mogen wij als mannen van karakter staan voor onze zaak, alle verguizing ten spijt. Dat is de eenige weg, waarlangs men zich verheffen kan boven het uiterst vlakke en zeker niet hooge plateau van het „men zegt”, „dat behoort niet”, „zoo doet men niet” en dergelijke kleinburgerlijke oordeelen.” Het behoort niet, tegen het besluit van de wettige, zij het ook slecht bezochte, Utrechtsche algemeene vergadering in te gaan, zoo wordt ons toegeroepen. „Dat doet men niet,” zeggen de bestuurders der vakorganisaties. Gij hebt gelijk, HAMAKER, boven dergelijke oordeelen verheffen wij ons. Gij hebt het goed gezegd. Wij mogen als mannen van karakter staan voor onze zaak.

Sneek, 10 Maart 1919.

L. HERTZBERGER.

DE ARTS STAATSAMBTENAAR?

Met voorbedachten rade plaats ik het vraagteken achter dit opschrift, omdat ik niet zonder meer de noodzakelijkheid en het nut van de door collega BRENKMAN aan-